

УДК 37.015.31

DOI: 10.15587/2313-8416.2015.50638

ХОЛІСТИЧНА НАУКОВО-МИСТЕЦЬКА ПАРАДИГМА ОСВІТИ У СУСПІЛЬСТВІ ЗНАНЬ

©О. М. Отич

Людиноцентричні виміри освіти суспільства знань вимагають нової – холистичної освітньої парадигми, яка стає джерелом концептуальних ідей щодо забезпечення цілісного впливу освіти на інтелектуальну та емоційно-почуттєву сфери особистості з метою забезпечення її гармонійного загального і професійного розвитку, формування в неї цілісної картини світу, що складається з наукової та художньої картин світу, кожна з яких є самоцінною і рівноправною

Ключові слова: суспільство знань, людиноцентризм, холізм, наука, мистецтво, холистична науково-мистецька парадигма освіти

Human-center measuring of society education are required by claims of new holistic educational paradigm, which becomes the source of conceptual ideas on providing integral influence of education on intellectual and emotional and sensual spheres of personality with the purpose of its harmonious general and professional development, forming of integral worldview which consists of scientific and artistic worldviews, each of which is valuable

Keywords: society of knowledges, humancentrism, holism, science, art, holistic scientifically artistic paradigm of education

1. Вступ

Прагнення України інтегруватися до єдиного європейського освітнього простору актуалізує необхідність переосмислення вітчизняною педагогічною наукою сутності, змісту й завдань професійної підготовки майбутнього педагога та приведення їх у відповідність до європейських стандартів з урахуванням світових тенденцій розвитку освіти.

Означені тенденції зумовлюються, в першу чергу, потужним поступом науково-технічної революції, яка спричинює девальвацію знань, швидке їх старіння, внаслідок чого виникає необхідність заміни знаннєвого підходу на компетентнісний, фундаментальною категорією якого стає не «знання», а «розуміння» як індивідуальне усвідомлення, оцінка цих знань та зумовлене нею емоційне ставлення до них, виявлення їх суспільної та індивідуальної значущості й набуття умінь їх ефективного застосування за будь-яких умов професійної діяльності, відповідно до власної творчої індивідуальності.

2. Проблеми

Останнє свідчить про безпосередній зв'язок компетентнісного підходу в освіті із індивідуальним, який підносить значення індивідуальності й орієнтує педагога не просто на врахування її у своїй професійній діяльності, а на орієнтацію цієї діяльності на індивідуальність вихованця як на її мету. Водночас, реалізація цього підходу вимагає, передусім, розвинутої творчої індивідуальності від самого педагога, адже лише творча індивідуальність вчителя може плекати творчу індивідуальність учнів.

Метою статті є обґрунтування необхідності оновлення методологічних засад та зміни панівної парадигми освіти у сучасному суспільстві знань.

3. Аналіз літературних джерел та документів

Компетентнісний та індивідуальний підходи значною мірою визначають зміст концепції форму-

вання єдиного європейського освітнього простору й напрями розробки європейських освітніх стандартів, що знайшло відображення:

– в активізації діяльності світових і європейських наукових організацій (Міжнародний союз зв'язку (ITU), ЮНЕСКО, Міжнародна рада з науки (ICSU), Комітет з даних для наук та технологій (CODATA), Міжнародна рада з наукової і технічної інформації (ICSTI), Міжнародна мережа доступності наукових публікацій (INASP), Міжнародна федерація з обробки інформації (IFIP), Міжакадемічне агентство (IAP), Академія наук країн, що розвиваються (TWAS), та ін.);

– створенні організацій з проблем розробки нових принципів освіти та освітніх програм для глобального інформаційного суспільства початку XXI століття (Міжнародна мережа агентств з гарантії якості вищої освіти (INQAAHE), Мережа акредитаційних агентств країн Центральної й Східної Європи (CEENET); Європейська мережа органів щодо оцінки якості освіти в країнах СНД та Балтії (ECOKO); Міжнародна спілка з освіти засобами мистецтва (International Society for Education through Art (INSEA)), Міжнародна рада з музичної освіти (International Councilfor Music (IMC)), Міжнародна асоціація драматично-театральної освіти (International Drama/Theatre Education Association (IDEA)); Міжнародна асоціація експертів і практиків з питань зв'язків освіти й мистецтва (Linksto Education and Art (LEA));

– численних наукових заходах, присвячених проблемам освіти в глобалізованому інформаційному суспільстві – (всесвітніх зустрічах в Женеві (2003), Тунісі (2005) з проблем освіти інформаційного суспільства (WSIS), Лондонській конференції, присвяченій Європейській хартії дослідників (вересень 2005), на Першому (Мюнхен, 2006), Другому (Рим, 2007) та Третньому (Будапешт, 2008) Європейських форумах щодо гарантії якості освіти, організованих Європейською асоціацією гарантії якості у вищій освіті (ENQA) та Європейською асоціацією інститутів ви-

щої освіти (політехнікумів та коледжів) (EURASHE); конференції Європейського консорціуму з акредитації (European Consortium for Accreditation on Higher Education (ECA) (Барселона, 2007)), Міжнародній конференції Асоціації з оцінювання освіти (IAEA: International Association for Educational Assessment) (Баку, 2007)) та ін.;

– документах Всесвітньої декларації про вищу освіту для XXI століття (Париж, 1998), Болонської Декларації (1999) та Лісабонської стратегії розвитку Європи до 2010 року (2000), зокрема, «Педагогічна освіта і підготовка 2010», «Спільні Європейські принципи щодо компетентностей і кваліфікацій педагогів», в яких червоною ниткою пройшла думка щодо недоцільності розмежування науково-технічної й соціально-гуманітарної освіти, девальвації цінності останньої як економічно непродуктивної [1].

У цих документах обстоюється думка щодо недоцільності розмежування науково-технічної й соціально-гуманітарної освіти, девальвації цінності останньої як економічно непродуктивної [1].

Метою усіх цих заходів є підвищення конкурентоспроможності європейської економіки, науки й освіти, адже у світі, де старі економіки зіштовхуються з серйозною конкуренцією нових, що бурхливо розвиваються, позиції європейських компаній дедалі більше залежатимуть від підприємливості та творчої вдачі людей, від їхньої здатності трансформувати свої ідеї в товари й послуги, що продаються.

4. Передумови і чинники трансформації сцієнтистсько-технократичної парадигми освіти у холистичну науково-мистецьку

На Лондонській конференції (вересень 2005), присвяченій Європейській хартії дослідників, єврокомісар з науки та досліджень Янош Поточник виступив з промовою «Підтримаємо конкурентоспроможність Європи», в якій підкреслив, що єдино вірною відповіддю на виклики глобалізації є розвиток в ЄС так званої економіки Знання. Він підкреслив, що Європа має домогтися стійкого лідерства в таких сферах, як генерування знань шляхом наукових досліджень, поширення їх через освіту й застосування їх в економіці за допомогою інновацій [2].

У ході Міжнародної конференції «Гарантія якості у вищій та професійній освіті й навчанні», що відбулася в м. Грац (Австрія) 11–12 травня 2006 р., групою вчених було представлено результати дослідження «Якість в освіті та навчанні: приклади «гарної практики». На основі розробленої в межах реалізації положень Копенгагенської декларації Загальної моделі гарантії якості (CQAF – Common Quality Assurance Framework) було здійснено аналіз різноманітних національних систем (Нідерланди, Іспанія, Німеччина, Велика Британія, Ірландія, Австрія, Данія, Швеція), проведено порівняння підходів до побудови систем гарантії якості у вищій та професійній освіті. Дослідження засвідчило, що існують відмінності між системами гарантії якості для університетів та закладів професійної освіти. Причому управління якістю професійної освіти найчастіше пов'язане з державними установами, тоді як у вищій

освіті, особливо в університетах, більш сильно виявляється вплив незалежних закладів та органів. Крім того, для систем гарантії якості вищої освіти більшого значення набувають міжнародні стосунки й тенденції, а для закладів професійної освіти – національні та регіональні структури. Однак між цими рівнями освіти виявляється й певний зв'язок: спільні підходи до вибору показників якості (ресурси, попит на випускників та їх кар'єра, кваліфікація викладачів та заходи щодо її підвищення, частка студентів, які завершують освіту тощо).

У ході інших наукових масових заходів було здійснено ретроспективний аналіз подій, що відбулися в межах Болонського процесу в період з 1999 року, обговорено результати впровадження стандартів ENQA до освітніх систем країн Європи, відзначено особливості функціонування систем гарантії якості освіти в Західній та Східній Європі. У робочих групах відбулися дискусії з питань якості й стандартів освіти, оцінки ефективності новітніх технологій освіти, оцінювання якості викладання й учіння, участі студентів в оцінці якості освіти, міжнародного співробітництва з питань гарантії якості освіти тощо. Основними питаннями, навколо яких точилися наукові дискусії, стали: подальший розвиток системи освіти та оцінки її якості, відповідно до вимог Болонського процесу й Лісабонської стратегії, впровадження «Європейських стандартів та керівництв», «Європейської структури кваліфікацій» (EQF – European Qualifications Framework), розробленої під керівництвом Єврокомісії з освіти та культури, на основі яких будуються системи гарантії якості.

У ході конференцій і форумів особливо наголосувалося на тому, що в діяльності мереж з оцінювання якості освіти, має обов'язково враховуватися культурна різноманітність держав, а в процесі розбудови національних освітніх систем слід враховувати важливість розробки й впровадження інтегрованих та мультидисциплінарних підходів в освіті, спрямованих на підготовку студентів до складності, неоднозначності й постійної мінливості життя у полікультурному світі [1].

Важливим результатом всесвітніх зустрічей з проблем інформаційного суспільства (WSIS) стало прийняття Декларації принципів та Програми дій, необхідних для адаптації освіти до умов глобального інформаційного суспільства початку XXI століття, в яких зазначено, що місце і роль будь-якої держави у світовій спільноті пов'язані з її спроможністю виробляти, споживати і застосовувати нові знання й технології. У зв'язку з цим визначено пріоритети реалізації освітньої стратегії: підвищення конкурентоспроможності освіти (шляхом інвестицій у наукові дослідження та зміцнення єдиного ринку); забезпечення більш високого та стійкого економічного зростання (через стимулювання інвестицій у нові технології та розвиток інноваційного бізнесу); забезпечення високого рівня освіти, створення належних умов для наукових досліджень, культивування сприятливого простору для творчості та інновацій; впровадження європейських стандартів змісту освіти та європейських освітніх кваліфікацій; зростання мобільності педаго-

гічних працівників; заміна репродуктивних освітніх технологій на креативні (сутність яких Президент НАПН України академік В. Кремень узагальнив у формулі: «Створи замість повтори» [3]).

Аналізуючи означені тенденції, М. Згуровський зазначає, що на межі ХХ і ХХІ століть відбулася швидка зміна концепцій суспільства, побудованого на знаннях та інформації: комунікаційне суспільство – інформаційне суспільство – суспільство, побудоване на знаннях [4]. Останнє природно виникло з двох попередніх, порівняно коротких фаз, поєднавши їх головний продукт – ІКТ – з людською, творчою компонентою. Тому, якщо комунікаційне та інформаційне суспільство базуються на технологіях, то суспільство знань – на *людях-творцях*, озброєних технологіями, отже, окрім технологічного виміру, воно має конституювати себе в гуманітарному, масмедійному, культурологічному, освітньо-науковому вимірах.

Таким чином, освіта суспільства знань, за М. Згуровським, повинна мати такі ознаки:

1. Людський вимір знань, урахування того, що останні створюються й розвиваються людьми і пов'язані з тим, що роблять і думають люди, тому вони не можуть бути суто раціональними, а мають набути особистісного забарвлення, стати індивідуально значущими для людей.

2. Перетворення знань, що креативно виробляються людьми, на товар, який може купуватися, зберігатися, розповсюджуватися, продаватися, бути предметом обміну. Оскільки цей товар залежить від творчого потенціалу особистості, то слід приділяти постійну увагу до його розвитку й збагачення.

3. Інтернаціональний характер знань, внаслідок чого вони набувають глобального характеру й змінюють конфігурацію геополітичних сфер впливу у світі.

4. Міждисциплінарність, проблемна орієнтованість та інтегративність знань, адже проблеми, які мають вирішуватися за допомогою їх використання, стають все більш складними і взаємопов'язаними й не піддаються розв'язанню звичними для технократичного суспільства методами. У зв'язку із цим зростає роль методологічних, системних, міждисциплінарних знань людини, необхідних для раціонального оперування різноманітними знаннями та гігантськими обсягами даних при вирішенні нових, нестандартних проблем. Тому найголовніше місце відводиться аналітичним здібностям ученого чи педагога, його спроможності точно формулювати проблеми і гіпотези, вбачати у величезних сукупностях даних певні закономірності, вирішувати складні міждисциплінарні задачі.

5. Мережевий характер процесу створення і розповсюдження нових знань, за якого головними його елементами стають вузли (окремі люди, групи людей, установи та організації) і гілки, що реалізують зв'язки між вузлами й розвиваються природно і довільно [4]. Сучасні бази даних і бази знань у різних розділах науки відіграють роль гігантських «сховищ» для нескінченних фактів та базових істин, а глобальні комп'ютерні мережі стають потужними інструментами для високошвидкісного доступу до них з будь-

яких куточків світу. За цих умов важливу роль відіграє уміння людини оперувати новим видом інформації – метаданими – великими масивами, кластерами уніфікованих за певною ознакою даних і знань, здійснювати пошук та виокремлення метаданих зі світових інформаційних ресурсів, цілісно аналізувати їх при виконанні досліджень і вирішенні нових проблем [4].

Суспільство знань змінює місію, роль і поле діяльності як навчальних закладів загалом, так і окремих викладачів, зокрема. Методологія навчання й освітня політика вже не можуть орієнтуватися лише на швидкі технологічні зміни, що було характерно для індустріального суспільства. Світоглядно вони мають бути спрямовані на переосмислення існуючих парадигм і фундаментальних засад природи та суспільства, повинні забезпечувати випередження його технологічного розвитку. У цьому плані дуже важливого значення набуває фундаменталізація знань.

Крім того, в контексті нової парадигми освіти змінюється система взаємовідносин між тими, хто навчає, і тими, хто навчається: внаслідок того, що поза викладачем виникає безпосередній доступ учнів і студентів, до знань, даних та інформації з'являється нова педагогіка суспільства знань. З її позицій, викладач, залишаючись головною дійовою особою, починає виконувати роль «навігатора», інтерпретатора нових знань для тих, хто навчається, формуючи їхні індивідуальні освітні траєкторії. Педагогічна складова та підготовка викладачів за новою креативно-, особистісно- й культуроорієнтованою моделлю стає центральною проблемою освітньої політики усіх держав [4, 5].

Глобальні трансформації у світовій та європейській системах освіти зумовлюють зміну пріоритетів і у розвитку професійної освіти України. Як слушно зазначає академік І. Зязюн, «якщо раніше вважалося, що витоки підвищення продуктивності праці зумовлюються фізичними можливостями працівника, то в сучасному виробництві основоположним фактором стає його особиста культура. Науково-технічний прогрес висуває абсолютно інші вимоги до працівника, різко відмінні від традиційних уявлень, усталених в епоху панування екстенсивної економіки. Сучасному виробництву необхідні виробничі особистості з обширом світогляду, з багатою структурою потреб, з розвиненою уявою, з постійним прагненням до самовдосконалення не лише фахового, але й загальнокультурного» [6]. Будучи переконаним, що культура тестує економіку, а економіка має підтримувати культуру, вчений нагадує принципи єдиної трудової школи, які полягають в тому, що усі її складові (зокрема, і професійно-технічна школа) мають бути науковими, технічними, трудовими та естетичними, адже становлення особистості відбувається в єдності праці й почуттів [7].

Підвищення уваги до культуротворчого й креативного потенціалу освіти спричинює зміну соціокультурного статусу мистецтва, яке усвідомлюється нині як процес та результат творчості, найбільш позначеної впливом індивідуальності й здатної найсильніше впливати на розвиток останньої. Це зумовило набуття мистецтвом значення чинника забезпечення

творчої та індивідуально-особистісної спрямованості освіти й перетворення його на важливий компонент її змісту, який, за словами В. Іванова, надає людині «унікальну можливість пережити чужий досвід, зберігаючи власну автономність, і зумовлює таку універсальну самовизначеність кожній людині, якої б та не досягла, користуючись лише засобами та інструментами логічного пізнання» [8].

5. Гуманістичні тенденції модернізації європейської педагогічної освіти

Піднесення освітньої ролі мистецтва на початку ХХІ століття викликало появу таких тенденцій модернізації європейської педагогічної освіти, які репрезентують зв'язок науки і мистецтва:

Зокрема, *перша тенденція* полягає у зростанні ваги культурно-мистецького компонента у змісті освіти, в освітній теорії й практиці, що виявляється у домінуванні гуманітарних дисциплін над іншими, а також встановленні прямого зв'язку між престижністю вищого навчального закладу й кількістю годин, відведених в ньому на вивчення культурологічних і мистецьких дисциплін, незалежно від спеціальності. Так, згідно із дослідженням О. Шевнюк, якщо у 1970–1980 рр. західні педагоги при аналізі навчальних і виховних функцій різних предметів надавали перевагу природничим і точним наукам як найбільш важливим для розумового й морального розвитку майбутнього вчителя, то, починаючи з 1990-х років посилилася увага до гуманітарних наук та процесу формування культурологічної компетентності майбутнього педагога, розвитку в нього здатності до відкритого творчого мислення, «особистої експресії» (І. Войнар) [9]. У цей період започатковано проекти «Освіта світового класу» (1990), «Участь молоді у захисті та популяризації культурної спадщини» (1994) та ін., у ході реалізації яких вивчення різних дисциплін поєднується з ознайомленням студентів педагогічних спеціальностей з історією культури, відвідуванням музеїв, залученням їх до практичної мистецької діяльності тощо [10].

Друга тенденція модернізації європейської педагогічної освіти виявляється в організації навчання й професійної підготовки педагогів, відповідно до логіки культури, внаслідок чого у змісті навчальних дисциплін приділяється спеціальна увага відтворенню шляху культурно-історичного розвитку певної галузі наукового знання, їх зміст вписується у певний соціокультурний та історико-культурний контекст.

Третя тенденція модернізації педагогічної освіти пов'язана з актуалізацією аксіологічного потенціалу знання та встановленню його зв'язку із мистецькими цінностями та індивідуальним життєвим і культурним досвідом майбутніх педагогів.

Четверта тенденція простежується у запровадженні проектного спрямування навчальної діяльності студентів педагогічних спеціальностей, що передбачає їх участь у культурно-освітніх проєктах з метою розвитку їхніх пізнавальних інтересів, педагогічного мислення, вироблення в них уміння орієнтуватися у насиченому інформаційному просторі культури.

Результатом педагогічної рефлексії означених тенденцій стало проголошення світовою педагогікою курсу на інтеграцію мистецтв у зміст загальної і професійної освіти. Зокрема, у польській педагогіці здійснено ряд вдалих спроб знайти істотні залежності між едукацією, культурою і мистецтвом (К. Домбровський, Т. Кобержицький, А. Мужин) [9]. Вченими доведено, що лише освіта, яка стимулює творчий розвиток особистості, може вивести сьогодні культуру з глибокої кризи, причому найефективніший шлях до творчої самореалізації особистості пропонує освіта через мистецтво [9].

Розуміючи людинотворче значення мистецтва, світова педагогічна громадськість зробила на межі ХХ–ХХІ століть важливий крок щодо об'єднання зусиль прибічників гуманістичної педагогіки та координації їхніх дій, створивши Міжнародне товариство виховання через мистецтво при ЮНЕСКО, Міжнародну всесвітню асоціацію «Dramaeducation» (навчальна драма) та започаткувавши утворення подібних організацій в усьому світі, зокрема, у Великій Британії («Королівське товариство виховання через мистецтво»), у США («Національна асоціація художнього виховання»), Рокфеллерівський фонд «Мистецтво і виховання») та інших країнах. Функції цих товариств полягають у збиранні інформації про особливості мистецької освіти й художнього виховання в окремих країнах та організації міжнародного обговорення цих питань у ході міжнародних наукових конференцій, семінарів, конгресів [11].

Вагомий внесок у підтримку цього курсу був зроблений Федеріко Майором, який, перебуваючи на посаді генерального директора ЮНЕСКО, підтримав ідею інтеграції науки і мистецтва й виступив на ХХХ сесії цієї організації (листопад 1999) з ініціативою щодо започаткування Міжнародного руху за впровадження мистецької освіти і творчості до школи й створення Міжнародної асоціації експертів і практиків з питань зв'язків освіти й мистецтва LEA International (Links to Education and Art) [12]. Перед LEA було поставлено завдання фіксації та опису фактів інтеграції мистецької та немистецької освіти, налагодження міжнародних контактів між спеціалістами різних професій з метою обміну інформацією про організацію педагогічної підготовки працівників освіти засобами мистецтва, встановлення міжпредметних зв'язків між мистецькими та науковими дисциплінами, а також розповсюдження передової мистецько-педагогічної практики та обмін мистецько-педагогічними засобами.

Фундаментальні ідеї та концептуальні моделі розвитку освіти, започатковані цією організацією, знайшли своє наукове оформлення в холі стичній науково-мистецькій парадигмі освіти [13], проголошеній її учасниками на відміну від пануючої тривалий час сцієнтистської парадигми з притаманним їй знанневим підходом.

Холістична науково-мистецька парадигма освіти становить собою інтегративну єдність концептуальних ідей щодо визнання необхідності забезпечення цілісного впливу на інтелектуальну та емоційно-почуттєву сфери особистості. Переорієнтовуючи

освітні процеси на розвиток сутнісних сил і творчого потенціалу людини, холистична науково-мистецька парадигма переносить акценти з «технічних» аспектів педагогіки знань на культуротворчі й людинотворчі аспекти гуманістичної педагогіки, метою якої є формування особистості, яка «не лише споживає культурні цінності, але й примножує їх, особистості як самоцінності і цілі, а не засобу суспільного розвитку» (І. Зязюн) [14].

Грунтуючись на культурологічних, естетичних, етичних, аксіологічних та акмеологічних засадах, вона проголошує в якості мети освіти – формування професіонала-інтелігента як людини культури, а головним методом цієї діяльності – синтез мистецтв, культур і наук [12].

6. Обговорення результатів дослідження значення холистичної науково-мистецької парадигми для розвитку сучасної освіти

Науково-мистецька парадигма акцентує здатність мистецтва аксіологізувати зміст освіти, підвищувати її інтерактивність та творчу спрямованість, індивідуалізувати навчальний і виховний процес, адже мистецтво водночас здійснює і колективний, і індивідуальний вплив на особистість, сила якого залежить від рівня її творчого розвитку, художньо-естетичної культури, життєвого й професійного досвіду тощо.

Як модель постановки і розв'язання освітніх проблем у річищі гуманістичної традиції на засадах міждисциплінарного підходу, науково-мистецька холистична парадигма освіти стає джерелом концептуальних ідей щодо забезпечення цілісного впливу змісту освіти на інтелектуальну та емоційно-почуттєву сфери особистості з метою забезпечення її гармонійного загального і професійного розвитку, формування в неї цілісної картини світу, що складається з наукової та художньої картин світу, кожна з яких є самоцінною і рівноправною.

7. Висновки

Зважаючи на це, можна стверджувати, що холистична науково-мистецька парадигма виступає методологічним орієнтиром при проектуванні аксіологічно, акмеологічно й творчо зорієнтованого змісту освіти на засадах інтеграції мистецтва з науковими теоріями навчальних дисциплін та інтерактивними художньо-творчими формами і методами навчання учнів і студентів, що сприяють становленню їхньої творчої індивідуальності в річищі гуманістичної, культуровідповідної освітньої традиції.

Література

1. Всемирная декларация о высшем образовании для XXI века: подходы и практические меры [Электронный ресурс]. – Образование для работы и для жизни. – Режим доступа: http://www.sde.ru/r_stud/teacher_site/nikolskii/pdf/5.pdf
2. Загоруйко, Ю. Під знаком Лісабонської стратегії [Текст] / Ю. Загоруйко // Дзеркало тижня. – 2005. – № 37 (565). – С. 6.
3. Кремень, В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати [Текст]: монографія / В. Г. Кремень. – К.: Грамота, 2005. – 448 с.

4. Згуровський, М. Шлях до інформаційного суспільства – від Женеви до Тунісу [Текст] / М. Згуровський // Дзеркало тижня. – 2005. – № 34 (562). – С. 4–7.

5. Згуровський, М. Шлях до інформаційного суспільства – від Женеви до Тунісу [Текст] / М. Згуровський // Дзеркало тижня. – 2005. – № 34 (562). – С. 9.

6. Зязюн, І. А. Краса педагогічної дії [Текст]: навч. посіб. / І. А. Зязюн, Г. М. Сагач. – К.: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997. – 302 с.

7. Зязюн, І. Людські якості є основоположними [Текст] / І. Зязюн // Професійно-технічна освіта. – 2004. – № 1. – С. 16.

8. Иванов, В. П. Человеческая деятельность, познание, искусство [Текст] / В. П. Иванов. – К.: Наук. думка, 1977. – 202 с.

9. Николаї, Г. Ю. Музично-педагогічна освіта в Польщі: історія та сучасність [Текст]: монографія / Г. Ю. Николаї. – Сум. ДПУ ім. А. С. Макаренка. – Суми, 2007. – 396 с.

10. Шевнюк, О. Мистецькі дисципліни в реформаційних процесах євроінтеграції [Текст] / О. Шевнюк // Імідж сучасного педагога. – 2006. – № 5-6 (64-65). – С. 17–19.

11. Лещенко, М. П. Зарубіжні технології підготовки учителів до естетичного виховання [Текст] / М. П. Лещенко. – К., 1995. – 174 с.

12. LEA [Electronic resource]. – Available at: http://portal.unesco.org/culture/en/ev.php.URL_ID=29168&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

13. Николаї, Г. Ю. Розвиток музично-педагогічної освіти в Польщі (XX століття) [Текст]: автореф. дис. ... докт. пед. наук. / Г. Ю. Николаї. – К.: ІПОД АПН України, 2008. – 48 с. – С. 2–3.

14. Зязюн, І. А. Гуманістична парадигма в освіті [Текст] / І. А. Зязюн. – Вища освіта в Україні: реалії, тенденції, перспективи розвитку. – К., 1996. – С. 9.

References

1. Vsemirnaja deklaracija o vysshem obrazovanii dlja NHI veka: podhody i prakticheskie mery. Obrazovanie dlja raboty i dlja zhizni. Available at: http://www.sde.ru/r_stud/teacher_site/nikolskii/pdf/5.pdf
2. Zagorujko, Ju. (2005). Pid znakom Lissabons'koi' strategii'. Dzerkalo tyzhnja, 37 (565), 6.
3. Kremen', V. G. (2005). Osvita i nauka v Ukraїni – innovacijni aspekty. Strategija. Realizacija. Rezultaty. Kyiv: Gramota, 448.
4. Zgurov's'kyj, M. (2005). Shljah do informacijnogo suspil'stva – vid Zhenevy do Tunisu. Dzerkalo tyzhnja, 34 (562), 4–7.
5. Zgurov's'kyj, M. (2005). Shljah do informacijnogo suspil'stva – vid Zhenevy do Tunisu. Dzerkalo tyzhnja, 34 (562), 9.
6. Zjazjun, I. A., Sagach, G. M. (1997). Krasa pedagogichnoi' dii'. Kyiv: Ukraїns'ko-fins'kyj instytut menezhmentu i biznesu, 302, 24.
7. Zjazjun, I. (2004). Ljuds'ki jakosti je osnovopolozhnyj. Profesijno-tehnična osvita, 1, 16.
8. Ivanov, V. P. (1997). Chelovecheskajadejatel'nost', poznanie, iskusstvo. Kyiv: Nauk. dumka, 202.
9. Nikolai', G. Ju. (2007). Muzychno-pedagogichna osvita v Pol'shhi: istorija ta suchasnist'. Sum. DPU im. A. S. Makarenka. Sumy, 396.
10. Shevnjuk, O. (2006). Mystec'ki dyscypliny v reformacijnyh procesah jevointegracii'. Imidzh suchasnoho pedagoga, 5-6 (64-65), 17–19.
11. Leshhenko, M. P. (1995). Zarubizhni tehnologii' pidgotovky uchyteliv do estetychnogo vyhovannja. Kyiv, 174, 3–4.
12. LEA. Available at: http://portal.unesco.org/culture/en/ev.php.URL_ID=29168&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

13. Nikolai', G. Ju. (2008). Rozvytok muzychno-pedagogichnoi' osvity v Pol'shhi (HH stolittja). Kyiv: IPOOD APN Ukrainy, 48, 2–3.

14. Zjazjun, I. A. (1996). Gumanistychna paradygma v osviti. Vyshha osvita v Ukraini: realii', tendencii', perspektyvy rozvytku. Kyiv, 9.

Дата надходження рукопису 17.08.2015

Отич Олена Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, Науково-дослідний інститут ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України, вул. Артема, 52-а, м. Київ, Україна, 04053
E-mail: ndi-direktor@ukr.net

УДК 37.014

DOI: 10.15587/2313-8416.2015.50831

IMPLEMENTATION OF THE *HIGHER EDUCATION* LAW OF UKRAINE IN THE POSTGRADUATE EDUCATION SYSTEM

© N. Klyasen, N. Goncharenko

According to the title in the article describes innovative norms of the "Higher Education Law of Ukraine", concerning post-diploma pedagogical education.

In particular, it is specially noted the main issues that could be implemented in the relevant legal acts regarding the functioning post-diploma pedagogical education

Keywords: *post-diploma education, educational reform, modernization of the educational sector, conceptual basis of modernization of higher education*

В соответствии с названием, в статье описываются инновационные нормы "Закона Украины о высшем образовании", касающиеся последипломного педагогического образования.

В частности, специально отмечаются основные вопросы, которые могли бы быть реализованы в соответствующих правовых актах, касающихся функционирования последипломного педагогического образования

Ключевые слова: *последипломное образование, реформа системы образования, модернизация образовательной сферы, концептуальные основы модернизации высшего образования*

1. Introduction

The Draft Law on Higher Education was developed about three years ago in 2012 developed by a working group headed by the rector of the National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute" Mykhailo Zhurovsky. He is already the principal author of the newly adopted law. The authors explained that the current law is the result of many publicity discussions and lots of remarks and suggestions that came from universities and education experts who supported the higher education in Ukraine.

"It is important that this law was the law of consensus. In his own it's revolutionary, reformatory, because it involves many important changes, which all have been waiting for. We supported by the society, the government, parliament and the president. Exactly so done the educational reform" – commented on the adoption of the Law Minister of Education and Science of Ukraine Sergey Kvit [4].

The Law of Ukraine "On Higher Education" launches a new stage of development of Ukrainian higher education, because it is a pro-European in nature, democratic and contains a number of progressive standards. It reflects modern trends in higher education in the context of European education environment, modern society needs, interests for the real quality of higher education in the country and formation of our competitive educational system for the entry into the European Union. This law is

very important for the further development of education in Ukraine.

2. Analyzing and problem statement

Implementation of the law is to overcome serious problems in training that inherited Ukrainian of education from of the former Soviet Union. Primarily it comes to so-called "sectoral" Referrals of higher education when universities were forced to prepare specialists for specific branches of national economy. And also the system advanced training, based on the principles of appointment and voluntary-compulsory attraction the teaching staff. The adoption of the Law – is a significant achievement, which is the first state's step towards to European standards of higher education, because it contains a lot of rules that have long been introduced in the European educational space. [1]

3. Problem statement

Implementation of the above-mentioned law is a long gradual process. So, the main task today must be mobility – constant movement, research and summarize the changes occurred almost daily [1].

To this end, the Ministry of Education and Science of Ukraine offers to the public site where anyone can find timely and useful information by the link below <http://osvita.gov.ua/>, has the opportunity to participate in an open discussion of various provisions of the Act and